

ग्रामीण भागातील पोळा

ग्रामीण भाग आणि शेतीसंस्कृतीमध्ये ग्रामीण पोळा किंवा बैलपोळा हा शेतकऱ्यांचा सर्वात महत्त्वाचा आणि आनंदाचा सण मानला जातो. वर्षभर शेतात अहोरात्र कष्ट करणाऱ्या सर्जा-राजा (बैल) प्रति कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी हा सण साजरा केला जातो.

श्रावण महिन्याच्या अमावस्येला (पिठोरी अमावस्या) हा सण मोठ्या उत्साहात पार पडतो.

ग्रामीण पोळ्याची वैशिष्ट्ये व परंपरा :

खांदे मळणी (पोळ्याचा आदला दिवस): पोळ्याच्या आदल्या दिवशी बैलांच्या खांद्याला हळद आणि मोहरीचे तेल लावून शेकले जाते. याला 'खांदे मळणी' म्हणतात, ज्यामुळे वर्षभराच्या कष्टाचा बैलांचा थकावा दूर होतो.

बैलांचे स्नान व सजावट : पोळ्याच्या दिवशी बैलांना नदी, तलाव किंवा विहिरीवर नेऊन स्वच्छ आंधोळ घातली जाते. त्यानंतर बैलांच्या पाठीवर रंगीबेरंगी झुली टाकल्या जातात.

शेतकऱ्यांचा उत्साहाचा आणि आनंदाचा सण बैलपोळा

भारतीय संस्कृती ही पुरातन संस्कृती आहे. त्याप्रमाणे भारत कृषीप्रधान देश आहे. त्यामुळे संपूर्ण शेतीतील कामे बैलांच्याच मदतीने केली जात होती आणि आताही केली जातात. त्यामुळे भारतात आपल्याला वेगवेगळे सण उत्सव पहायला मिळतात. बैलपोळा हा सण शेतकऱ्यांसाठी अत्यंत महत्त्वाचा मानल्या जातो. कारण पुर्वी संपूर्ण कामे बैलांच्याच मदतीने व्हायची व बैल बीना संपूर्ण कामे अधुरी रहायची. श्रावण महिन्यातील अमावस्येला हा सण उत्सव शेतकरी मोठ्या उत्साहाने बैलांची पूजा अर्चना करून साजरा करतात. या सणाला पिठोरी अमावस्या, मोठा पोळा किंवा बैलपोळा असेही म्हणतात.

या दिवशी संपूर्ण शेतकरी बांधवांचा परिवार बैलांच्या सेवेत मग्न असतात. बैलपोळ्याला शेतकरी दिवाळीसारखा सण साजरा करतात. त्या दिवशी बैलांचा पुनः कोणतेही काम करून घेतले जात नाही व बैलांची कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी हा सण साजरा करण्यात येतो. या सणाची सुरुवात बैलपोळ्याच्या एक दिवस अगोदर सुरुवात होते. बैलपोळ्याच्या एकदिवस अगोदर मातीचे बैल नैवेद्य त्याची पुजाअंश केली जाते व त्यानं बंधूंक केला जाता. त्याच दिवशी म्हणजे बैलपोळ्याच्या एक दिवस अगोदर बैलांची पुजा

केली जाते त्याला खांदशेकणी असे म्हणतात. कारण वर्षभर बैलांना शेतकरी राबवितो अशा परिस्थितीत त्यांच्या खांद्याला अनेक जखमा होतात.म्हणूनच म्हणतात "कुणाचे ओझे कुणाच्या खांद्यावर" अशी जी म्हण आहे ती सत्य आहे. देशातील करोडो लोकांना अन्न पुरवठा व्हावा या उद्देशाने शेतकऱ्यांना बैलांपासून काम करून घ्यावे लागते. बैलाला वर्षभर यातना भोगाव्या लागतात.तेव्हाच देशातील करोडो लोकांना अन्नधान्य मिळते.कारण वर्षभर नांगर,वखर,बंडीचे जु त्यांच्या खांद्यावर सतत असते. अशाप्रकारे वर्षभर शेतात राबराब राबतात.परंतु बैलपोव्याच्या एक दिवस अगोदर त्यांची आंघोळ करून त्यांच्या खांद्यावरील जखमांवर हळद लावून त्यांना दिलासा देतात.त्यालाच खांदशेकणी असे म्हणतात. खांदशेकनीच्या दिवशी प्रत्येक शेतकरी

आपल्या बैलांना आमंत्रण (आवतन) देताना म्हणतात "आज आवतन घ्या उद्या जेवायला या" ज्याप्रमाणे लग्नाकरिता नवरदेवाला सजविल्या जाते व अगोदरच्या दिवशी हळद लाविल्या जाते त्याचप्रमाणे बैलाला हळद लावून दुसऱ्या दिवशी सजवून बैलपोळ्याच्या दिवशी बैलांची आघोळ करून नीटनेटव्या पध्दतीने बैलांची साजसवट करून ढोलताशेरे वाजवून वाजत-गाजत, नाचत-कुदत बैलांना पोळ्याच्या ठिकाणी एकत्र आणले जाते व प्रत्येक गावागावात किंवा शहरात महत्वाच्या ठिकाणी संपूर्ण बैल एकत्र होतात व संपूर्ण शेतकरी एकमेकांना आलिंगन घालून बैलपोळ्याच्या शुभेच्छा देतात.या दिवशी बैल किंवा शेतमजूर यांच्या कामाला पुर्णतः आण्टी भरते.जो बैल वर्षभर शेतात राबतो सुद्धि आपल्यासाठी कष्ट करतो त्याला फक्त बैलपोळ्याच्या दिवशीच

विश्रांती मिळते. यानंतर दुसऱ्याच दिवशी तान्हा पोळा येतो या दिवशी बैलांचे महत्त्व लहान मुलांना समजावे या उद्देशाने लाकडाचे किंवा सजवुन पोळ्यामध्ये नेण्यात येते व संपूर्ण बालगोपाल तान्हा पोळ्यांचा आनंद लुटतात व बैल घोरोघरी घेऊन जातात आणि त्याची पुजाअर्चना केली जाते व बालगोपालांना पैसे किंवा भेट वस्तू देऊन त्यांचा आनंद व्यंगित करिता जातो.अशा प्रकारे मोठ्या व्यक्तींपासून तर बालगोपालांपर्यंत सत्र बैलपोळ्याचा व तान्हा पोळ्याचा आनंद घेतांना दिसतात.अशा प्रकारे भारतीय संस्कृतीत प्रत्येक सणांना आगळेवेगळे महत्त्व आपल्याला दिसून येते.त्यामुळे यात सर्वजण मोठ्या उत्साहाने सहभागी होतात. जो व्यक्ती किंवा शेतकरी बैलांणी पोळ्यात घेऊन जातो त्याचाही मानसन्मान केला जातो. अशाप्रकारे शेतकऱ्यांसाठी वर्षभर राबणाऱ्या व

प्रत्येक कामात सोबत तत्परतेने काम करणारा, धान्यासाठी वर्षभर कष्ट करणारा शेतकऱ्यांचा खरा सोबती,सखा जिवलग मित्र म्हणजे बैल. त्यामुळे बैलांची कुलडाचा व्यक्त करणाऱ्यासाठी हा सण अत्यंत महत्त्वाचा आहे.शेतकरी आपल्या पध्दतीने कष्ट करून शेती पिकवितात व संपूर्ण शेत हिरवागार गांज्याच्या रूपात आपल्याला दिसून येते.त्यामुळे सर्वसामान्यांना, सामाजिक संस्थांना व सरकारला विनंती आहे की पोळाचे औचित्य साधून वृक्षारोपण केले पाहिजे.कारण देशातील बदलते हवामान व वाढता अलनिनीचा प्रभाव आणि २६ ऑगस्ट २०२६ ला नेपाळमधील महाभयानक नैसर्गिक आपदांमुळे झालेलीली जीवित हाचिल लक्षात घेता वृक्षारोपण करून निगर्गला वाचविते आपले प्रश्न कर्तव्य आहे. त्याचप्रमाणे शेतकऱ्यांना ओला दुष्काळ,कोरडा दुष्काळ यांचा नेहमीच सामना करावा लागतो

आणि आता सध्याच्या परिस्थितीत देशातील अनेक भाग जमजम झाले आहे आणि अनेक शेतकऱ्यांची पीके पाण्याखाली आल्याने अत्यंत चिंतेत आहे व सध्याच्या मुसळधार पावसाच्या संपूर्ण जनजीवन विस्कळित झाले आहे यात वित्तीय हानी व मानवीय हानी सुध्दा झाली आहे किंवा होत आहे.अशा कठीण प्रसंगी शेतकऱ्यांना निसर्गापासुन ताबडतोब दिलास मिळावा हिच ईश्वरचरणु प्रार्थना करतो.त्याच प्रमाणे देशात अती पाऊस,अती उष्णता, सुगम भूंकप,रलेशियर वितळने,भुस्कखलन,ढगफुटी ज्वालामुखीचा उद्रेक,नद्यांना महापुर इत्यादी भयावह घटना बदलत्या हवामानामुळे दिवसेंदिवस मोठ्या प्रमाणात वाढलेल्या आहेत यामुळे राज्यासह देशात मोठ्या प्रमाणात जीवित व वित्तीय हानी होत आहे .त्याच फुंक घालण्यासाठी वृक्षलागवड ही काळाची गरज आहे.यामुळे पृथ्वीचे संतुलन राखण्यास मोठी मदत होईल व गुरांना चारा मिळेल,सर्वना शुध्द हवा मिळेल, ऑक्सिजनची मात्रा वाढण्यास मदत होईल व सृष्टी प्रफुल्लित राहील.बैल पोळ्याच्या हार्दिक शुभेच्छा!जय जवान जय किसान!जय हिंद.

रमेश कृष्णराव लांजेवार
(स्वतंत्र पत्रकार) नागपूर
मो.नं.९९२१६९०७७९

बैलांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करणारा हा एक मराठी सण

भारत हा कृषीप्रधान देश असून, शेतकरी आणि बैल यांना अन्नसन्साधारण महत्त्व आहे. पोळा हा शेतकरी लोकांचा एक सणच असतो. शेतकऱ्यांचा महत्त्वाचा साथीदार बैल. बैलांप्रती कृतज्ञता व्यक्त करणारा हा एक मठीरी सण असून हा विशेषतः विघ्नहर्त भव्य पातळीवर साजरा केला जातो, विदर्भातील सीमेवर असलेल्या मध्य प्रदेश व तेलंगण सीमाभागातसुद्धा हा सण साजरा होतो. ज्यांच्याकडे शेतकरी नाही ते मातीच्या बैलाची पूजा करतात. नारायचंभी, नारळी (पौर्णिमा, रक्षाबंधन, गोकुळाष्टमी या सणांबरोबरच सरत्या श्रावणात) पिठोरी अमावस्येला संपूर्ण महाराष्ट्रात साजरा केला जातो असा सर्जा-राजाचा पारंपरिक सण म्हणजे 'पोळा'. श्रावण महिन्यातील अमावस्येला देशभरातील शेतकरी आपल्या गायी व बैलांची पूजा करतात. बैलांना अंधोळ घालून स्वच्छ केले जाते आणि त्यांना चमकदार फिती, घंटा, फुले, आणि शाल यासारख्या सजावटीने सजवले जाते. या दिवशी ढोल, ताशे आणि इतर वाद्यांच्या साथीने बैलांची शोभायात्रा काढली जाते. पौराणिक कथेनुसार, या दिवशी भगवान श्रीकृष्णाने पोलासुर नावाच्या राक्षसाचा वध केला होता. त्यामुळे या दिवशी मुल्यंते आणि प्राण्यांचे महत्त्व अधोरेखित होते. बैलांना तेल लावून मसाक जवळी जाते आणि नंतर त्यांना शाल, फुले, घंटा, आणि इतर सजावटीनी सजवले जाते. बैलांसाठी विशेष पूजा केली जाते. गाई व बैलांची आरती करण्यासाठी तुपाचे दिवे प्रज्वलित केले जातात. बैलांना दिवसभर विश्रांती दिली जाते आणि त्यांचे कौतुक केले जाते. लोक घरांना तोरण व रंगोळीने सजवतात, पूजा थाव्या तयार करतात, आणि सणासाठी पुरणपोळी व इतर महाराष्ट्रीय खाद्यपदार्थ बनवले जातात. लहान मुले लाकडाच्या बैलांच्या प्रतिकृती तयार करतात.

हा दिवस बैलांचा विव्रंतीचा दिवस असतो. पोव्याच्या आदल्या दिवशी बैलांना आमंत्रण (आवतण) देण्यात येते. पोव्याला त्यांना नदीवर/ओढ्यात नेऊन त्यांना आंघोळ घालतात. नंतर चरायला देऊन घरी आणतात. या दिवशी बैलाच्या खांद्याला (मान जखेला) शरीराला जोडली असते तो भाग) हळद व तुपाने (किंवा तेलांने) शेकतात. याला 'खांद शेकणे' अथवा 'खांड शेकणे' म्हणतात. त्यांच्या पाठीवर नक्षीकार केलेली झूल (पाठीवर घालायची शाल), सर्वांगवर गेरूचे टिपके, शिंगांना बेड, ओक्याला बारिशंग, गळ्यात कडव्या व घुंगुरांच्या माळ, नवी वेषण, नवा कासरा (आवरायची दोरी) पायतात. चांदीचे वा करडोड्याचे तोडे घालतात. त्याला खायला गोड पुरणपोळी

आज पोळा (पिठोरी अमावस्या)

व सुग्रास अत्राचा नैवेद्य देतात. बैलाची निगा राखणाऱ्या 'बैलकर्मी' धरगड्यास नवीन कपडे देण्यात येतात. या सणासाठी शेतकऱ्यांमध्ये उत्सवच असतो. आपला बैल उठून दिसावा यासाठी शेतकरी आपल्या आपल्या उत्तरीप्रमाणे त्याचा साजऱ्यांवर खरेदी करतात. बैल सजविताना तो पोल्याच्या मिरपणुकीत भाग घेतात. गावच्या सीमेजवळच्या शेतावर (आखरावर) आंब्याच्या पानाचे एक मोठे तोरण करून बांधतात. या सणादिश्री महाराष्ट्राच्या खेड्यांमधल्या प्रत्येक घराला आंब्याच्या पानांचे तोरण बांधले जाते. त्या जवळ गावातल्या सर्व बैलजोड्या, गावाजरी, साई, ढोल, ताशे वाजवत एकत्र गावण्या जातात. या वेळेस 'झड्या' (पोल्याची गीते) म्हणाऱ्याची पद्धत आहे. त्यानंतर, 'मानवाईक' (ज्याला गावात मान आहे तो-गावचा पाटील/श्रीमंत जमीनदार) तोरण तोडतो व पोळा 'फुटतो'. नंतर बैल मारुतीच्या देवळात नेतात व नंतर घरी नेऊन त्यांना ओवाळतात. बैल नेणाऱ्यास 'बोजारा' (पैसे) देण्यात येतात. शेतकरी वागात हा सण विशेष महत्त्वाचा मानला गेल्याने तो उत्साहाने साजरा करण्यात येतो.

तान्हा पोळा : विदर्भातील बऱ्याच भागात बैल पोळा म्हणून सणग दोन दिवस साजरा केला जातो. पहिल्या दिवशी मोठा बैल पोळा आणि दुसऱ्या दिवशी छोट्या बैल पोळा. मोठ्या पोळ्याच्या दिवशी शेवकरी बैलाला सजवून त्याची पूजा केली जाते, तर तान्हा बैल पोळ्याच्या दिवशी घरकऱ्याची लग्न मुले त्यांच्यासाठी आणलेले मातीचे लजलजवून घरोघरी पैसे भेसतात. त्या बदल्यात या गोगोपालाना लोक घरी नसे किंवा बैलवस्तू देऊन खुश करता असतात.

कर्नाटकी बेंदूर : महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमेवरील काही भागात उदा. कोल्हापूर जिल्ह्यात कर्नाटकी बेंदूर साजरा केला जातो. हा सण वटपौर्णिमेच्या दुसऱ्या दिवशी असतो. या दिवशी बैलांना शेतीच्या कामातून विव्रंती दिली जाते. पोळ्याप्रमाणेच बैलांना सजवून मिरवणुका काढल्या जातात. संध्याकाळी कर तोडण्याचा कार्यक्रम असतो.

मूल्य शिक्षण : माणूस घडविणारी शिक्षणप्रक्रिया

" शिक्षणाचे अंतिम ध्येय केवळ यशस्वी व्यक्ती घडविणे नसून, एक चांगला माणूस घडविणे हे आहे." आजचे युग हे विज्ञान तंत्रज्ञान आणि माहितीचे युग आहे. एक क्लिकवर जगभरातील माहिती आपल्या हातात उपलब्ध होते. शिक्षणाच्या क्षेत्रातही तंत्रज्ञानामुळे मोठे परिवर्तन झाले आहे. शिक्षणाच्या स्वरूपात सज्जता आणि सोपेपणा झाले आहे. स्मार्ट क्लासरूम डिजिटल साधने, ऑनलाईन शिक्षण आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता यामुळे विद्यार्थ्यांच्या शिकण्याच्या संधी वाढल्या आहेत. मात्र य सर्व प्रगतीसोबत एक प्रश्न महत्वाचा ठरतो - या ज्ञानाचा उपयोग विद्यार्थी कोणत्या मूल्यासाठी करणार ? ज्ञानाला जर संस्कारांचा गरज नसेल, तर शिक्षण अपूर्ण राहते. म्हणून आजच्या शिक्षणाव्यवस्थेत मूल्य शिक्षणाचा गरज पूर्वीपेक्षा अधिक आहे.

कृतीतून मूल्यशिक्षण
मूल्यशिक्षण केवळ भाषणांपुरते
मर्यादित राहता कामा नये विद्यार्थाना विविध
उपक्रमांतथे सहभागी करून घेतल्यास मूल्य
त्यांच्या अनुभवाचा भाग बनतात..
उदा. शाळा स्वच्छता उपक्रमातून
स्वच्छता व जबाबदारी., वृक्षारोपणातून
पर्यावरणप्रेम, राष्ट्रीय सणामधून देशप्रेम
विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमांतून सामाजिक
ऐक्य व विविधतेचा आदर वाचन उपक्रमातून

मूल्यशिक्षण म्हणजे काय ?

मूल्यशिक्षण म्हणजे विद्यार्थ्यांच्या मनात चांगले विचार, सकारात्मक दृष्टिकोन आणि योग्य आचरणाची जडणघडण करणारी प्रक्रिया होय. सत्य, प्रामाणिकपणा, सहिष्णूता, देशप्रेम, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, पर्यावरणप्रेम यांसारखी मूल्ये विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाला आकार देतात. मूल्ये केवळ पुस्तकातील धड्यांमधून शिकविता येत नाहीत, ती अनुभवातून, कृतीतून आणि आदर्श वर्तनातून अधिक प्रभावीपणे रुजतात.

संस्काराची पहिली शाळा : कुटुंब

मुलांच्या आयुष्यातील पहिली शाळा म्हणजे त्यांचे घर आणि पहिले शिक्षक म्हणजे त्यांचे पालक. मुलं मोठ्यांचे बोलणे ऐकण्यापेक्षा त्यांचे वर्तन अधिक बारकाईने पाहतात. घरातील संवाद, परस्परांचा आदर, प्रामाणिकपणा, सहकार्य आणि गरजू व्यक्तींना मदत करणे या वृत्ती मुलांच्या मनावर खोल परिणाम करते. म्हणूनच पालकांनी

ज्ञानाची आवड, क्रीडा उपक्रमातून शिस्त व खिलाडीवृत्ती अशा कृतीमधून विद्यार्थ्यांना मूल्यांचा प्रत्यक्ष अनुभव मिळतो.

डिजिटल युगातील मूल्यशिक्षण

आजच्या विद्यार्थ्यांच्या डिजिटल साधनाचे महत्त्व त्यांच्या जीवनात वाढले आहे. त्यामुळे परंपरागिक मूल्यांसोबत डिजिटल जगाशी संबंधित मूल्यांची जडणघडण करणेही गरजेचे आहे. इंटरनेट वरील माहितीचा योग्य वापर करणे, चूकीची माहिती पुढे न पाठविणे, इतरांच्या मतांचा आदर करणे, डिजिटल साधनांचा जबाबदारीने वापर करणे आणि ऑनलाईन संवादत सभ्य भाषा वापरणे ही मूल्यशिक्षण आणि मूल्यशिक्षणासाठी व्यक्तित्वाचा सर्वोत्कृष्ट विकास करणे, त्यांच्यात आत्मविश्वास, संवेदनशीलता, सहकारिता, जबाबदारीची जाणीव, श्रम, गणित, विविधता, शुक्ल; परंतु इतरांच्या अपयशातून शिकणारा

मुलांना केवळ चांगले गुण मिळविण्यासाठी प्रोत्साहन न देता चांगले वागण्यासाठी, योग्य निर्णय घेण्यासाठी आणि इतरांचा आदर करण्यासाठी प्रेरित करणे आवश्यक आहे.

क्षक : मूल्यांचा जिवंत आदर्श*

शाळेत मूल्यशिक्षण रुजविण्यात शिक्षकाची भूमिका अत्यंत महत्वाची आहे. शिक्षकाचे बोलणे, वागणे, विद्यार्थ्यांशी असलेला संवाद आणि प्रत्येक विद्यार्थ्याकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन यातून अनेक मूल्ये विद्यार्थ्यां पोहोचतात. वेळेचे पालन करणारा शिक्षक विद्यार्थ्यांना शिस्त शिकवितो.

सर्व विद्यार्थ्यांना समान संधी देणारा शिक्षक समानतेचे मूल्य शिकवित चूक झाली तर ती शांतपणे समजावून सांगणारा शिक्षक संवेदनशील शिकवितो. स्वतः प्रामाणिकपणे काम करणारा शिक्षक विद्यार्थ्यांसमोर प्रामाणिकपणाचा आदर्श ठेवतो. म्हणूनच मूल्य शिक्षणाचा सर्वात प्रभावी घडा म्हणजे शिक्षकांचे स्वतःचे आचरण

नील महत्वाची मूल्ये
असणे महत्त्वाचे
गने वापर करण्याची
मी आहे.

विद्यार्थी व्यक्तिमत्व

विद्याश्याच्या
विकास होतो.
स, निर्णयक्षमता,
वर्षाची भावना जाऊ
ते. अभ्यासात चांगले
यशस्वी होऊ
श्याचा आनंद घेणारा,
जरजूला मदतीचा हात

देणारा आणि समाजासाठी योगदान देणारा
विद्यार्थी खऱ्या अर्थाने समृद्ध व्यक्तिमत्व बनतो.

शाळा: मूल्यांची प्रयोगशाळा

शाळा ही केवळ पुस्तकी ज्ञान देणारी
संस्था नसून समाजाचे भविष्य घडविणारी
जाग आहे. प्रत्येक वर्ग, प्रत्येक उपक्रम आणि
प्रत्येक संवाद हा मूल्ये शिक्षणाची संधी
ठरू शकतो. विद्यार्थ्यांच्या चुका शिक्षा देऊन
संपवण्याऐवजी त्यातून शिक्षण्याची संधी
दिली, तर जबाबदारीची भावना विकसित होते.
विद्यार्थ्यांना प्रश्न विचारण्याची मोकळीक दिली,
तर विचारस्वातंत्र्य विकसित होते. प्रत्येक
विद्यार्थ्याचा समान कला, तर समानतेची

मावना रुजते अशा वातावरणातून शाळा ही
 खऱ्या अर्थाने मूल्यांची प्रयोगशाळा " बनते.
 आजच्या बदलत्या जगात शिक्षणाचे स्वरूप
 बदलत आहे. परंतु चांगला माणूस घडविण्याचे
 शिक्षणाचे मूलभूत उद्दिष्ट बदलता कामा नये.
 ज्ञान विद्यार्थीला सक्षम करते, कौशल्ये त्याला
 आत्मनिर्भर बनवतात, पण मूल्ये त्याला माणूस
 बनवतात.

म्हणून मूल्यशिक्षण ही केवळ अभ्यासक्रमातील एक संकल्पना न राहता ती शाळेच्या संस्कृतीचा, शिक्षकांच्या आचरणाचा आणि विद्यार्थ्यांच्या दैनंदिन जीवनाचा भाग

झाली पाहिजे
" मुल्यांची पेरणी बालमनात केली, तर
उद्याचा समाज अधिक सुंदर, संवेदनशील
आणि सुसंस्कृत घडेल "

हीच मूल्य शिक्षणाची खरी ताकद आणि
शिक्षणव्यवस्थेची खरी जबाबदारी आहे.

कु. वंदना पंजाबराव चव्हाण स.शि
जि.प. प्राथ शाळा चिरंगवाडी
केंद्र गौळ खु ता. पुसद
जि. यवतमाळ
मो. क्र. 9527728362

ऐतिहासिक पालखी व कावड महोत्सवात खिसेकापूंनी भाविकांना केले लक्ष्य!

दागिने, मोबाईल,पाकिटे आदी गायब,चोरांच्या अटकेसाठी निघाला मोर्चा

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अकोला: शहराच्या ऐतिहासिक पालखी मिरवणुकीदरम्यान लाखो भाविकांची गर्दी उसळली होती. या गर्दीचा लाभ घेत अज्ञात चोरांनी भाविकांना लक्ष्य करून सोन्याचे दागिने, मोबाईल फोन, आणि पॅकेट चोरले. मात्र, पोलिसांनी अद्याप एकाही संशयिताला अटक केलेली नाही. भाविकांच्या गर्दीचा फायदा घेत दागिने व मोबाईल चोरणाऱ्या चोरट्यांना तात्काळ अटक करण्याच्या मागणीसाठी जुने शहर पोलीस स्टेशनवर लोकांनी मोर्चा काढला. अकोला शहरातील सर्वात मोठा पालखी व कावड महोत्सव, श्रावण महिन्याच्या शेवटच्या सोमवारी संपन्न झाला. अकोला

शहरात १५० हून अधिक भव्य पालख्या आणि मोठमोठ्या कावड निघाल्या. या पालखी महोत्सवात लाखो लोकांनी सामील होत देवाधिदेव महादेवाचे दर्शन घेत आपली मनोकामना पूर्ण केली. तर दुसरीकडे अनेक भक्तांच्या दागिने व मोबाईलवर चोरांनी हात साफ केला. अनेक भक्तांचे, विशेषतः महिलांचे सोन्याचे दागिने, मोबाईल फोन आणि पाकिटे गायब झाली. पालखी उत्सव

पाहण्यासाठी अभूतपूर्व गर्दी जमली होती. या गर्दीत चोरांनी धुमाकूळ घातला. शेकडो भक्तांचे मोबाईल फोन, पाकिटे, रोकड आणि दागिने चोरीला गेले. मात्र, पोलिसांनी अद्याप एकाही संशयिताला अटक केलेली नाही. पोलिसांच्या निष्क्रियतेच्या निषेधार्थ, जुन्या शहरातील नागरिकांनी मिरवणुकीत सहभागी झालेल्या लोकांचे दागिने, मोबाईल फोन आणि पाकिटे चोरणाऱ्या चोरांना अटक

करण्याची मागणी करत जुने शहर पोलीस स्टेशनवर मोर्चा काढला. पोलिसांच्या सूत्रांनुसार, पालखी उत्सवातील महिला भक्तांकडून दागिने, मोबाईल फोन आणि पाकिटांच्या चोरीच्या काही घटनांची नोंद झाली आहे.पोलिस सीसीटीवी फुटेजच्या आधारे आरोपींचा शोध घेत आहेत. पालखी उत्सवादरम्यान कडक सुरक्षा व्यवस्था, पोलीस बंदोबस्त आणि तंत्रज्ञानाचा वापर करूनही, या घटनांमुळे गंभीर चिंता निर्माण झाली आहे. अशा गर्दीच्या धार्मिक कार्यक्रमांना उपस्थित राहताना नागरिकांनी सतर्क राहावे आणि आपले मोबाईल फोन, दागिने व मौल्यवान वस्तू सुरक्षित ठेवाव्यात, असे आवाहन पोलिसांनी केले आहे.

भाजपच्या नगरसेवकावर तलवारीने जीवघेणा हल्ला!

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

बुलढाणा : शहरातील राजकीय वातावरण पुन्हा एकदा तापण्याची चिन्हे दिसू लागली आहेत. बुलढाणा नगरपालिकेतील भाजपचे नगरसेवक आकाश दळवी यांच्यावर तलवारीने हल्ला करण्याचा प्रयत्न झाल्याचा आरोप समोर आला आहे. शहरातील गजबजलेल्या कारंजा चौक परिसरात हा प्रकार घडल्याचे अंगण्यात येत असून, या घटनेनंतर परिसरात काही काळ तणावाचे वातावरण निर्माण झाले.या प्रकरणी आकाश दळवी यांनी बुलढाणा

शहर पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली आहे. तक्रारीनुसार, आकाश दळवी यांना काही व्यक्तींनी शिवीगाळ आणि मारहाण केली. त्यानंतर धमकी देत शस्त्र दाखवून दहशत निर्माण करण्याचा प्रयत्न करण्यात आल्याचा आरोप तक्रारीत करण्यात आला आहे. तलवारीच्या साहाय्याने हल्ला करण्याचा प्रयत्न झाल्याचेही तक्रारदाराकडून नमूद करण्यात आले आहे.या तक्रारीची दखल घेत पोलिसांनी निखिल शर्मा, वंश शर्मा आणि आर्यन शर्मा यांच्याविरोधात विविध कलमांनुसार गुन्हा दाखल केला आहे.

आमदार नितीन देशमुखांवर तीन लोकसभा मतदारसंघांची जबाबदारी

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अकोला : शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी बुधवारी मुंबईत 'मातोश्री'वर आयोजित बैठकीत पक्ष संघटना मजबूत करण्याच्या दृष्टीने प्रमुख नेते व विश्वासू पदाधिकाऱ्यांवर विविध लोकसभा आणि विधानसभा मतदारसंघांची जबाबदारी सोपवली. यामध्ये पक्षाचे उपनेते तथा आमदार नितीन देशमुख यांच्यावर अकोला, अमरावती आणि बुलढाणा या

तीन लोकसभा मतदारसंघांची जबाबदारी देण्यात आली असून,

त्यांची संपर्कप्रमुख म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. माजी केंद्रीय मंत्री तथा खासदार अरविंद सावंत, विनायक राऊत, सुषमा अंधारे यांच्यासह अमरावती, बुलढाणा तसेच राज्यभरातील प्रमुख पदाधिकारी उपस्थित होते.

संघटना मजबूत करा, काळ आपलाच आहे !
» सर्वोच्च न्यायालयात पक्ष आणि चिन्ह संदर्भातील सुरू असलेल्या सुनावणीच्या पृष्ठभूमीवर उद्धव ठाकरे यांनी पदाधिकाऱ्यांना सूचक संदेश दिला. 'येणारा काळ आपलाच आहे,' असा विश्वास व्यक्त करत त्यांनी पक्ष संघटना अधिक मजबूत करण्याचे निर्देश दिले.

13 नगरसेवक सध्यांचे पत्र दाखवा, एक लाख न्या; डॉ.जिशान हुसेन यांचे आवाहन

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अकोला: अकोला महानगरपालिकेतील घनकचरा व्यवस्थापनातील कथित गैरव्यवहार व भ्रष्टाचाराचा मुद्दा विरोधी पक्षनेते डॉ. झिशन हुसैन यांनी उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात नेल्याने सत्ताधारी भाजपमध्ये मोठी अस्वस्थता पसरली आहे. या गंभीर भ्रष्टाचारावर थेट उत्तर देण्याऐवजी, भाजप दर दोन-तीन महिन्यांनी विरोधकांमध्ये गैरसमज व संभ्रम निर्माण करून जनतेचे लक्ष विचलित करण्याचा केविलवाणा प्रयत्न

करत असल्याचा घणाघाती आरोप विरोधी पक्षनेता डॉ.जीशान हुसेन यांनी केला आहे. काँग्रेस पक्षाच्या १३ नगरसेवकांचे पत्र आपल्याकडे असल्याचा दावा भाजप करत आहे.या दाव्याची हवा काढताना डॉ. हुसैन यांनी सत्ताधऱ्यांना खुले आव्हान दिले: 'भाजपने

१३ नगरसेवकांच्या स्वाक्षरीचे पत्र दाखवावे आणि १ लाख रुपये घेऊन जावे. महानगरपालिकेच्या घनकचरा व्यवस्थापनातील गैरव्यवहारावर न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात आली असून, अकोलेकरांच्या हिताच्या या न्यायालयीन लढ्यात 'न्यायदेवता' लवकरच योग्य निर्णय देईल, असा ठाम विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. सत्ताधारी दिशाभूल करण्याचा जितका प्रयत्न करतील, तितकाच त्यांचा भ्रष्टाचाराचा चेहरा उघडा पडेल, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

मूर्तिजापूर : शेतीसाठी दिवसा आठ तास वीजपुरवठा देण्याचे आश्वासन असतानाही प्रत्यक्षात दिवसा एक तासदेखील वीज मिळत नसल्याचा आरोप करत मूर्तिजापूर तालुक्यातील निंबा शिवारातील शेतकरी

लाईनमनच्या अनुपस्थितीचाही आरोप
» वीजपुरवठ्याच्या प्रश्नासोबतच परिसरातील विद्युत यंत्रणेच्या देखभाल-दुरुस्तीबाबतही शेतकऱ्यांनी नाराजी व्यक्त केली. विद्युत रोहितामध्ये बिघाड झाल्यानंतर संबंधित कर्मचारी अथवा लाईनमन वेळेवर घटनास्थळी पोहोचत नसल्याचा आरोप आंदोलकांनी केला. त्यामुळे बिघाडाची पाहणी आणि दुरुस्तीच्या प्रक्रियेसाठी शेतकऱ्यांनाच मोठी धावपळ करावी लागत असल्याचे त्यांनी सांगितले. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनीच्या मूर्तिजापूर येथील

अकोला जिल्हा मजूर संघाला सहकार विभागाचा दणका

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अकोला : सहकार विभागाच्या निर्देशांना केराची टोपली दाखविणाऱ्या अकोला जिल्हा मजूर कामगार सहकारी संस्था संघाविरुद्ध (र.क्र.१०७) प्रशासनाने धडक कारवाई केली आहे. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० च्या कलम ८०(२) अन्वये सहकार विभागाने बुधवार,९ सप्टेंबर रोजी धाड टाकून मजूर संघाचे महत्त्वाचे दप्तर जप्त केले. या धडक कारवाईमुळे सहकार वर्तुळात प्रचंड खळबळ उडाली आहे. जप्ती कारवाईत प्रोसिडिंग बुक जप्त करता आले नाही ते का करता आले नाही असा प्रश्न विचारला जात आहे. जिल्ह्यातील श्री साई, छत्रपती, दिलासा, गुरुदत्त, रामकृष्ण आणि संत गजानन या सहा मजूर कामगार सहकारी संस्थांनी सभासदत्वासाठी अर्ज केले होते. मात्र, संघाकडून टाळाटाळ केली जात असल्याने तक्रार दाखल झाली. यावर सहकार विभागाने कलम ७९(१) अन्वये निर्देश देऊनही पूर्तता न झाल्याने

सहा संस्थांना सभासदत्व देण्यात येईल
»पुढच्या टप्प्यांमध्ये कारवाईचा मुद्दा होता. सदरची कारवाई ही सहा मजूर सहकारी संस्थांना सभासदत्व नाकारलं होतं त्यांच्या लिगल राईट साठी आपण कलम ८० सीची कारवाई केली. रेकॉर्ड अनिल मनवर यांनी कार्यालयात घेऊन आलेत आणि याचा कारवाई म्हणजे सदर संस्थांच्या सभासदत्व च्या नोंदी अनिल मनवर घेतील आणि ज्या सहा संस्था होत्या ज्यांना मजूर सहकारी संस्थाचे सभासदत्व देण्यात आले नाही त्यांना ते बहाल केल्यानंतर आमची कारवाई पूर्ण होईल. गितेशचंद्र साबळे जिल्हा उपनिबंधक,सहकारी संस्था, अकोला

कलम ७९(२) नुसार प्राधिकृत अधिकारी नियुक्त करण्यात आले. तरीही व्यवस्थापक आजारी असल्याचे कारण देत दप्तर देण्यास टाळाटाळ करण्यात आल्याने अखेर पोलिसांनी बंदोबस्तात ही जप्तीची कारवाई केली. सहकार विभागाने 'आय व जे' नमुना नोंदवही, शेर अर्डीफिकेट आणि २०२५-२६ चे इतिवृत्तांत पुस्तक जप्त केले आहे. मात्र, प्रोसिडिंग बुक आणि पालवी पुस्तके गुरुवारी हस्तांतरित करण्याचे आश्वासन मजूर संघाने दिले आहे. सलगच्या या कारवायांमुळे मजूर संघाचे विद्यमान संचालक मंडळ बरखास्त होणार का, या चर्चेला उधाण आले आहे. दप्तराची संपूर्ण छाननी झाल्यानंतर पुढील कठोर प्रशासकीय कारवाईची दिशा स्पष्ट होईल. ६ संस्थांच्या सभासदत्वाचा मार्ग मोकळा -जिल्हा उपनिबंधक गितेशचंद्र साबळे जिल्हा उपनिबंधक गितेशचंद्र साबळे यांनी सांगितले की, 'सहा संस्थांना सभासदत्व नाकारल्याने त्यांच्या कायदेशीर हक्कांच्या संरक्षणासाठी कलम ८० (सी) अंतर्गत कारवाई करण्यात आली. अधीक्षक व प्राधिकृत अधिकारी अनिल मनवर यांनी दप्तर ताब्यात घेतले असून, सभासदत्वाच्या नोंदी पूर्ण करून या सहा संस्थांचे सभासदत्व बहाल केले जाईल.'

यंदाच्या पालखी महोत्सवात हरिहर पेठ परिसरातील भोलेश्वर पालखी मंडळांने सर्वचचे लक्ष वेधून घेतले

शेतकऱ्यांचे महावितरण कार्यालयासमोर ठिय्या आंदोलन

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

लाईनमनच्या अनुपस्थितीचाही आरोप
» वीजपुरवठ्याच्या प्रश्नासोबतच परिसरातील विद्युत यंत्रणेच्या देखभाल-दुरुस्तीबाबतही शेतकऱ्यांनी नाराजी व्यक्त केली. विद्युत रोहितामध्ये बिघाड झाल्यानंतर संबंधित कर्मचारी अथवा लाईनमन वेळेवर घटनास्थळी पोहोचत नसल्याचा आरोप आंदोलकांनी केला. त्यामुळे बिघाडाची पाहणी आणि दुरुस्तीच्या प्रक्रियेसाठी शेतकऱ्यांनाच मोठी धावपळ करावी लागत असल्याचे त्यांनी सांगितले. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनीच्या मूर्तिजापूर येथील

वीजतार चोरीच्या घटनांमुळेही शेतकरी त्रस्त
»निंबा शिवार परिसरात गेल्या काही दिवसांपासून विद्युत तार चोरीच्या घटनाही घडत असल्याचा दावा शेतकऱ्यांनी केला आहे. या घटनांकडे महावितरण प्रशासनाकडून पुरेसे गांभीर्याने पाहिले जात नसल्याचा आरोपही आंदोलकांनी केला. एकीकडे शेतीसाठी पुरेसा वीजपुरवठा मिळत नसताना दुसरीकडे विद्युत यंत्रणेतील बिघाड आणि तार चोरीच्या घटनांमुळे शेतकऱ्यांच्या अडचणी वाढल्या आहेत. त्यामुळे दिवसा नियमित आणि सुरळीत वीजपुरवठा करावा, विद्युत यंत्रणेची देखभाल-दुरुस्ती तातडीने करावी तसेच तार चोरीच्या घटनांना आळा घालण्यासाठी उपाययोजना कराव्यात, अशी मागणी शेतकऱ्यांनी केली.

मुख्य कार्यालयासमोर ठिय्या आंदोलनाचा पवित्रा स्वीकारला. शेतीपिकांना पाणी देण्यासाठी वीजपुरवठा अत्यंत महत्त्वाचा असताना परिसरात दिवसा नियमित वीज मिळत नसल्याने शेतकऱ्यांची शेतीची कामे प्रभावित होत असल्याचे आंदोलकांचे म्हणणे आहे. मुख्यमंत्र्यांकडून शेतकऱ्यांना दिवसा आठ तास वीजपुरवठा देण्याचे आश्वासन देण्यात आले असतानाही त्याची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी होत नसल्याचा आरोप शेतकऱ्यांनी केला.

हल्ल्यातील मृतकांच्या वारसांना ५० लाखांची मदत व नोकरी द्या! मंत्रालयातील बैठकीत मागणी : अमरावती जिल्ह्यातील सर्व आमदारांची उपस्थिती

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अमरावती : मंत्रालयात पार पडलेल्या बैठकीत नागरिकांच्या जीविताच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न प्राधान्याने मांडण्यात आला. तसेच या हल्ल्यात मृत्युमुखी पडलेल्या कुटुंबाच्या वारसाला ५० लाख व एकाला नोकरी देण्याच्या मागणीसह वन विभागाच्या विशेष बचाव पथकाद्वारे हल्लेखोर वाघ व बिबट्यांना तातडीने जेरबंद करून त्यांना वडाळी येथील प्राणिसंग्रहालयात सुरक्षितपणे बंदिस्त करण्याची मागणी करण्यात आली. या बैठकीला अमरावती जिल्ह्यातील सर्व आमदारांची उपस्थिती होती. जिल्ह्यातील सोनोरी, शिरजगाव कसबा, राजुरा, तिवसा तसेच परिसरात वाघ व बिबट्यांच्या वाढत्या हल्ल्यांमुळे निर्माण

झालेल्या गंभीर परिस्थितीवर तातडीने उपाययोजना करण्यासाठी पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांच्या पुढाकाराने मंत्रालयात महत्त्वपूर्ण बैठक झाली. आमदार रवी राणा यांच्या प्रयत्नांने नामदार वनमंत्री गणेश नाईक यांच्यासोबत झालेल्या या बैठकीला आमदार रवी राणा, आमदार संजय खोडके, आमदार प्रवीण पोटे,आमदार प्रवीण तायडे, आमदार मेशे

तातडीने प्रतिबंधात्मक उपाययोजना राबवा!
वन, पोलीस, महसूल आणि स्थानिक प्रशासनामध्ये प्रभावी समन्वय साधून नागरिकांच्या सुरक्षेसाठी तातडीच्या प्रतिबंधात्मक उपाययोजना राबविण्याचे निर्देश देण्याची मागणीही यावेळी करण्यात आली.

यावलकर, आमदार प्रताप अडसड, आमदार उमेश यावलकर, आमदार केवलराम काळे, आमदार गजानन लवटे आदी अमरावती जिल्ह्यातील सर्व आमदारांची उपस्थिती होती. या बैठकीत नागरिकांच्या

बचाव, उपचार व सुरक्षित बंदिस्तीकरणासाठी अत्याधुनिक सुविधा, प्रशिक्षित मनुष्यबळ व आवश्यक साधनसामग्री उपलब्ध करून द्यावी, अशी मागणी करण्यात आली. या माध्यमातून मानव-वन्यजीव संघर्ष कमी करण्यासोबतच पर्यटनालाही चालना मिळणार असल्याचे यावेळी नमूद करण्यात आले. दरम्यान, वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात मृत्यू झालेल्या दिनेश उर्फ दामू आवारे, ऊर्मिला ईवने, चरणदास ईखे आणि राजाभाऊ मोरे यांच्या कुटुंबीयांना प्रत्येकी ५० लाख रुपयांचे विशेष आर्थिक सहाय्य देण्यात यावे. तसेच प्रत्येक कुटुंबातील एका पात्र सदस्याला वन विभागात शासकीय नोकरी देण्याचा विशेष निर्णय घ्यावा, अशी मागणी आमदार रवी राणा मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस व वन मंत्री यांच्या कडे केली.

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

अमरावती : जागतिक पर्यटन दिन २७ सप्टेंबर रोजी साजरा केला जातो. या निमित्ताने २८ सप्टेंबर रोजी सकाळी अकोला येथे कृषी पर्यटन विकासाला चालना देण्यासाठी विभागीय स्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले आहे. या कार्यशाळेत मोठ्या संख्येने सहभागी व्हावे, असे आवाहन पर्यटन संचालनालयाचे प्रादेशिक उपसंचालक विजय जाधव यांनी केले. अमरावती येथील नियोजन भवनात यासंदर्भात घेण्यात आलेल्या बैठकीत ते बोलत होते. या बैठकीत उमेद अमरावतीचे जिल्हा व्यवस्थापक रोशन उमक, माविमचे पवन देशमुख, एमसीईडीचे प्रकल्प अधिकारी एस. ए. कादरी, उपसंचालक (माहिती) अनिल आलुरकर अमरावती विभागातील जिल्हा

ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळांचे जिल्हा व्यवस्थापक, शाश्वत विकास केंद्राचे गणेश चौधरी, वेदनंदीनी कृषी पर्यटन केंद्राचे संचालक प्रकाश पोहरे, महेंद्री कृषी पर्यटन केंद्राचे संचालक विजय श्रीराव, कॅनव्हास फाउंडेशनचे अध्यक्ष आशिष शेरकर, जिल्हा अग्रणी बँकांचे तसेच जिल्हा उद्योग केंद्राचे अधिकारी उपस्थित होते. अकोला जिल्ह्यातील बार्शीटाकळी तालुक्यातील वेदनंदीनी कृषी पर्यटन केंद्राच्या सहकार्याने ही कार्यशाळा पर्यटन

संचालनालय आयोजित करीत आहे. या बैठकीत जागतिक पर्यटन दिनानिमित्त आयोजित करण्यात येणाऱ्या विविध कार्यक्रमांचे नियोजन, महिला बचत गटांचा सहभाग, कृषी व ग्रामीण पर्यटनाला चालना, स्थानिक उत्पादनांचे प्रदर्शन तसेच पर्यटन जनजागृती इत्यादी उपक्रमांबाबत सविस्तर चर्चा करण्यात आली. यावेळी शाश्वत विकास केंद्र अमरावती यांच्या वतीने प्रकाशित त्रैमासिक बातमी पत्राच्या पुस्तिकेचे विमोचन पर्यटन उपसंचालक विजय जाधव यांच्या हस्ते करण्यात आले.

यवतमाळ : महाराष्ट्र शासनाने २२ जुलै २०२६ रोजी जात प्रमाणपत्र देणे व त्याच्या पडताळणीची प्रक्रिया नियंत्रित करणाऱ्या कायद्यात केलेल्या सुधारणांतील काही तरतुदींना हलबा-हलबी समाजाच्या वर्तीने मुंबई उच्च न्यायालयात दाद मागितली आहे. समाजाच्या हितासाठी ही कायदेशीर लढाई पुढेही ठामपणे सुरू ठेवणार आहोत.”

- अनिल कुसरे, अध्यक्ष, हलबी आदिम जमात मंडळ, ढाणकी

आव्हान देण्यात आले आहे. या याचिकेवर बुधवारी, ९ सप्टेंबर रोजी झालेल्या सुनावणीत न्यायालयाने शासनाला नोटीस बजावून उत्तर दाखल करण्याचे निर्देश दिले. दाणकी येथील हलबी आदिम जमात मंडळाचे अध्यक्ष अनिल कुमारे यांनी अधिवक्ता अश्विन देशपांडे यांच्यामार्फत ही याचिका दाखल केली आहे. शासनाच्या नव्या सुधारणेनुसार नियम ६-क अंतर्गत जात पडताळणी समितीला काही विशिष्ट परिस्थितीत यापूर्वी दिलेल्या जातवैधता प्रमाणपत्रांचे स्थापिकारणे पुनर्विलोकन करण्याचा अधिकार देण्यात आला आहे. एखाद्या व्यक्तीच्या जातदाव्याविरोधात प्रतिकूल पुरावा आढळल्यास,	रक्ताच्या नातेवाईकांनी फसवणूक करून अथवा महत्त्वाची तथ्ये लपवून वैधता मिळविल्याचे निदर्शनास आल्यास, तसेच वैधता प्रमाणपत्र देताना महत्त्वाच्या पुराव्याकडे दुर्लक्ष झाल्याचे किंवा चौकशी प्रक्रियेत त्रुटी आढळल्यास पुनर्विलोकन करता येणार आहे. या प्रक्रियेत संबंधित व्यक्तीला आपले म्हणणे मांडण्याची संधी देणे बंधनकारक आहे. मात्र, पुनर्विलोकनानंतर समितीला वैधता प्रमाणपत्र कायम ठेवण्यासोबतच जात प्रमाणपत्र व जातवैधता प्रमाणपत्र रद्द करून ते जात करण्याचाही अधिकार देण्यात आला आहे. दरम्यान, ६-ख अंतर्गत	पडताळणी समितीच्या आदेशाने व्यथित झालेल्या व्यक्तीला शासनाने निर्दिष्ट केलेल्या अपील प्राधिकरणाकडे १० दिवसांच्या आत अपील करण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. अपील प्राधिकरणाने साधारण तीन महिन्यांत निर्णय देणे अपेक्षित असून, त्यानंतरच्या आदेशाला अंतिम स्वरूप देण्यात आले आहे. या तरतुदींनाही याचिकेत आव्हान देण्यात आले आहे. नव्या सुधारणांमुळे यापूर्वी कायदेशीर प्रक्रियेतून प्राप्त झालेल्या जातवैधता प्रमाणपत्रांच्या पुनर्विलोकनाचा मार्ग खुला झाल्याचा याचिकाकर्त्याचा दावा आहे. या तरतुदींची घटनात्मक वैधता आणि नागरिकांच्या अधिकांशीरील परिणाम

सण-उत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर शांतता समितीची बैठक निमणी ग्रामपंच

जनता दरबारात २०० लाडक्या बहिणी, १० प्रकल्पग्रस्त

डीजेमुक्त गणेशोत्सव साजरा करा

कायदा मोडणाऱ्यांवर कठोर कारवाई : पोलीस अधीक्षक कुमार चिंता यांचा इशारा

बाभूळगाव तालुक्यात ३२ ग्रामपंचायतींवर महिलाराज

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर **ग्रामपंचायत निवडणुकीसाठी आरक्षण सोडत जाहीर**

बाभूळगाव : आगामी निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर बाभूळगाव तालुक्यातील ६४ ग्रामपंचायतींच्या सरपंचपदासाठी आरक्षण सोडत गुण्यारी तहसील कार्यालयात काढण्यात आली. या आरक्षण सोडत तब्बल ३२ ग्रामपंचायतींचे सरपंचपद महिलांसाठी राखीव झाले असून, तालुक्यातील निम्म्या ग्रामपंचायतींवर महिलांना नेतृत्वाची संधी मिळणार आहे.

अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी फतेपूर (पु.), फाळेगाव, कोढा आणि राणी अमरावती या ग्रामपंचायतींची निवड झाली. यांचे प्रवर्गातील महिला आरक्षणासाठी चारफंग, यरणाव, गवंडी आणि साफंगी मांग या ग्रामपंचायतींचे आरक्षण निश्चित झाले.

अनुसूचित जमाती प्रवर्गात कोटा अलीपूर, कोपरा -१ पुनर्वसन, बारड पुनर्वसन, यावली, प्रगल्हणा आणि आष्टारामपूर यांचा समावेश आहे.

महिला आरक्षणासाठी महम्मदपूर, विखेड, मादणी आणि बोराव भिलुळा या ग्रामपंचायती राखीव झाल्या. ईश्वर चिड्रीदारे पिंप्री (ई.), आलेगाव या ग्रामपंचायतींची निवड झाली.

नागरिकांकरा मागास प्रवर्गासाठी नंदुरी खुंद, नायगाव, दाभा, मुबारकपूर आणि खडकसावंग या ग्रामपंचायतींचे आरक्षण झाले. महिला आरक्षणासाठी कळगाव-पिंपळखुटा, वरूड, वाटेड बु., गिमेणा, नारगाव आणि पहर या ग्रामपंचायती राखीव झाल्या.

सर्वसाधारण प्रवर्गात खर्डी, परसोडी, शिंदी, सारफळी-माहुली, तांबा, गणोरी, चिमणापूर, कोपरा जानकर, सुकळी भटमांग पाव, वेणी, मिटणापूर, चोंडी, सावर आणि सरळ यांचा समावेश आहे.

महिला आरक्षणासाठी नंदुरा बु., टाकळगाव, लेणी, मालापूर पु., मानकापूर-देवगाव, कोटंबा, दिवी-२

गो., आसगाव देवा, गळहडा, उहणी गाव, वाटेड बु., उमरी आणि नोंदेसावंगी या ग्रामपंचायती राखीव झाल्या.

आरक्षण सोडतीच्या वेळी निवडणूक विभागाचे उपनिहायिका विजनाश शिंगेरे, तहसीलदार मीरा पागोरे, नायब तहसीलदार (निवडणूक) आय. एम. कांबळे महसूल सहायक सुजाता तांयडे यांचे संयुक्त परिचालक अमित मोपक उपस्थित होते.

ईश्वर चिड्रीदारे आरक्षण निश्चिती करण्याची प्रक्रिया पूजा सहारे यांच्या हस्ते पार पडली.

कावड यात्रेच्या सेवाभावी हातांचा गौरव

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर

समिती व विश्व हिंदू परिषद बजरां दलाच्या वतीने गौरव करण्यात आला. बुधवारी (दि. ९) सायंकाळी झालेल्या कार्यक्रमात वित्तेज्यां पारितोषिक व सन्मानपत्र प्रदान करण्यात आले.

कावड यादीतील विविध क्षणांचे कल्पक चित्रण करणाऱ्या रील स्पॅटेत कृष्णा खोब्रागेड यांनी प्रथम क्रमांक मिळविला. त्यांना ३ हजार १ रुपयांचे रोख पारितोषिक देण्यात आले. वैभव गव्हाणे यांनी द्वितीय, तर शरदेव नामपल्लीराव यांनी तृतीय क्रमांक पटकावला. याशिवाय वैभव गिलबिले,

गौरव पिठुलवार, मंगेश बनसोडे, अंकित ठाकरे, दिनेश भागवत, ऋषिषा क्रिष्णन आणि पार्थ चौधरी यांचा विशेष सत्कार करण्यात आला.

कावड यात्रेच्या नियोजनात प्रत्यक्ष सेवा देणाऱ्यांचाही यावेळी गौरव करण्यात आला. कपिल ठाकरे यांनी फळे व पाणी वाटपाची सेवा केली. सागर अस्वार यांनी स्वखर्चातु विद्युत व्यवस्था केली. छत्रपती कावड यात्रा समिती आणि श्रीराम नवमी कावड यात्रा समिती, जवळ यांनी आवश्यक साहित्य उपलब्ध करून दिले.

विशाल शिरसागर व तुषार बनकर यांनी रणवाहिका सुविधा उपलब्ध करून दिली. विकास ठाकरे, विठ्ठल जाधव, वैभव गव्हाणे आणि विशाल मोरे यांनी पाणीपुरवठ्याची जबाबदारी सांभाळली. अमोल मंदेवाड यांनी स्वतःचे वाहन व इंधन उपलब्ध करून देत यासाठी सहकार्य केले.

कावड यात्रा ही धार्मिक परंपरेसोबतच सेवा, सहकार्य आणि सामाजिक एकतेचे दर्शन घडविणारा उपक्रम असल्याचे यावेळी उपस्थितांनी नमूद केले.

जनावरांची सुटका केली. या कारवाईसाठी टाटा एस वाहनासह सुमारे १ लाख ७० हजार रुपयांचा मुद्दामाल जात करण्यात आली. दि. ८ सप्टेंबर रोजी पोलिसांनी महगावकडून उमरखेडच्या दिशेने टाटा एस वाहनातून गोवंशीय जनावरां कतलीसाठी नेली जात असल्याचा माहिती मिळाली. त्यानंतर पोलिसांनी दाणगी मार्गावरील उड्डणपुलाजवळचा नाकाबंदी केली. यावेळी महगावाच्याच दिशेने येणारे एम्एस २९ टी ६०३३२ क्रमांकाचे टाटा एस वाहन पोलिसांनी थांबवून तपासले. वाहनाची झडत

यतीच्या कारभाराची चौकशी करण्याची मागणी

आहे. ७ सप्टेंबर रोजी ग्रामस्थांनी विकासकामांबाबत सरपंचांकडे विचारणा केली; मात्र समाधानकारक माहिती मिळाली नसल्याचे त्यांचे म्हणणे आहे.

ग्रामपंचायतीला १५वा वित्त आयोग, मनोरोगा, तांडा वस्ती, दलित वस्ती आदी योजनांतून मिळालेल्या निधीचा संपूर्ण तपशील त्यातून झालेल्या कामांची माहिती ग्रामस्थांसमोर जाहीर करावी, अशी मागणी करण्यात आली आहे. निधीच्या वापरात गैरप्रकार अथवा अपहार आढळल्यास सरपंच,

ग्रामसेवक व संविधिक अधिकार्यांवर कारवाई करावी, अशीही मागणी आहे.

संपंच गावात वास्तव्यास नसल्याच्या आरोपाची तसेच रास्त भाव दुकानाच्या कामकाजात पदाचा गैरवापर झाला आहे का, याचीही चौकशी करण्याची मागणी करण्यात आली.

रविंद्र सो. कुमारे, आलेख कुमार मडावी, आकाश गेडाम, सुधाकर कुडमते, राहुल कुडमते, उमेश कुमारे, देविदास मडावी, विजय कुडमते आणि राजू कुडमते यांनी निवेदनावर स्वाक्षया केल्या आहेत.

चारा व पाण्याची कोणतीही व्यवस्था करण्यात आली नसल्याचे पोलीसांच्या निदर्शनास आले.

त्यामुळे जनावरांची क्रूरपणे वाहतूक करून त्यांना कत्तलीसाठी नेले जात असल्याचा संशय व्यक्त करण्यात आला. या प्रकरणी अतुल सुभाषराव मुटुकुळे (वय ३६, रा. वरुड बीबी ता. उमरखेड) याच्याविरुद्ध उमरखेड पोलीस ठाण्यात प्राण्यांचा छळ प्रतिबंधक अधिनियम तसेच महाराष्ट्र पशु संरक्षण अधिनियमातील कलम ५(अ), ५(ब) आणि ९ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सुटकर करण्यात आलेल्या दोन्ही गोवंशीया जनावरांना सुरक्षितता, चारा व पाण्याची योग्य व्यवस्था करणार्या गोशाळेत दाखल करण्यात आले आहेत.

पॉर्च्या समस्या पांढरकवडा-झरी रस्त्याच्या दुरुस्तीला सुरुवात

दहीहंडीच्या उत्सवातून सामाजिक बांधिलकी

प्रतिनिधी १० सप्टेंबर कावड यात्रेतील मृत युवकाच्या कुटुंबाला एक लाखांची मदत